

Uret mod de Statsborgere, som skulle betale disse store Summer. Spørgsmaalet maa derfor blive, hvor meget man mener at kunne gaa med til at ofre af Statskassen, og jeg haaber saa, at det skal lykkes det høje Ting gennem en nøje Overvejelse at komme til et saadant Resultat, som gør Ret, Skel og Billighed til alle Sider.

Steffensen: Det foreliggende Forslag til Lov om Adgang til Afløsning af Tiende indeholder to Hovedgrundsætninger, som jeg straks i Princippet skal slutte mig til, nemlig, at der skal ydes Tiendenyderne fuld Erstatning i Tilfælde af Tiendens Afløsning, og at der kan anvendes Tvang til at afløse. At der bør ydes Tiendenyderne fuld Erstatning, kan der ikke let være nogen Tvivl om, forekommer det mig, ved en Rettighed af den Beskaffenhed. Man maa huske paa, at Tienden har den allerfineste Prioritet i vore Landejendomme, endogsaa forud for kongelige Skatter, og hvis denne Værdigenstand ikke kan staa i Pari, gad jeg nok vide, hvad der egentlig kunde staa i Pari her i Landet. Det er derfor sikkert rigtigt, naar Folketinget har fastslaaet den Grundsætning, at der ved Tiendeafløsning skal ydes fuld Erstatning. Hvad der er fuld Erstatning, kan der jo altid disputeres om; jeg finder, at i og for sig har det andet Ting været rimeligt. Men jeg skal ikke komme ind paa Enkelthederne derom; jeg vil overhovedet ikke berøre Enkelthederne i denne Sag. — Det andet Punkt, jeg nævnede, nemlig at der kan finde en Tvang Sted, kan jeg ogsaa give min Tilslutning. Ganske vist mener jeg ikke, at der her kan være Tale om at paaberaabe sig Grundlovens § 82. Almenvellet kræver i og for sig ikke Tiendens Afløsning, det har det forløbne halvhundrede Aar ogsaa vist, at Almenvellet har været i bedste Velgaaende, uagtet Tienden er ydet paa den Maade, som den hidtil er ydet. Men derimod erkender jeg, at det vil være en fornuftig og forsvarlig Foranstaltning, at man aabner Adgang for Ejerne af de faste Ejendomme til at frigøre disse for en saadan Behæftelse som den, hvorom der her er Tale, og som navnlig, naar Ejendommene, som i vor Tid, mere og mere udstykes, bliver en ikke sjældent ret brydsom Afgift, da den kan gaa ned til Smaabeløb, hvor Ulejligheden med at betale Afgiften er større, end hvad hele Afgiften er værd.

Naar der nu spørges om, hvorledes denne Erstatning skal ydes, og der her er foreslaaet et meget stort Tilskud fra Sta-

tens Side, skal jeg dertil bemærke, at i og for sig kan der vel ikke være noget at indvende imod, at Staten støtter en saadan Foranstaltning af en saa almen Rækkevidde, ligesom den støtter mange andre Foranstaltninger; men naar man nede i det andet Ting har paaberaabt sig, at Staten skulde være pligtig til at yde en stor Del af Vederlaget, fordi det er Staten, der med Vold og Magt har paalagt Tienden i sin Tid, kan jeg aldeles ikke være enig deri. For det første er det slet ikke Staten, der har paalagt Tienden; Tienden er paalagt efter Overenskomst mellem Grundejerne og Gejstligheden i sin Tid. For Sjællands Vedkommende have vi jo ligefrem Bevis for det i den sjællandske Kirkeret, hvor der staa, at den er vedtagen efter Overenskomst, og der omtales den Villighed, Gejstligheden til Gengæld har vist. Derom er der altsaa ikke Tale, at der kan paaberaabes nogen Forurettelse for de første Tiendeyderes Vedkommende eller nogen Forurettelse udøvet af Staten mod dem, men en anden Sag er det selvfølgelig, at man fra Statens Side kan lette en saadan Foranstaltning, som man kan lette saa mange andre Foranstaltninger; og som man allerede fra Statens Side har begunstiget Tiendeyderne i høj Grad, allerede derved, at Staten har foranstaltet, at der blev truffet en Ordning, hvorefter Tiendeydelsen i Kærven ophørte, idet man gik over til Ydelsen af Tienden som fast Vederlag. Det er tydeligt, at derved er fra Statens Side givet Tiendeyderne en høj Grad af Begunstigelse. Jeg antager ogsaa, at naar det ellers findes rigtigt at faa Tienden afløst, vil der ikke være noget i Vejen for, at Staten kan træde støttende til, hvilket Lovgivningsmagten jo allerede har vist, at den er villig til, ved Lov 8de Maj 1894. Men at Staten nogen Sinde skulde komme til at yde et saadant Vederlag, som der her er Tale om, anser jeg rigtignok for ganske umuligt. Jeg betragter ogsaa i det hele taget dette Forslag her mere egentlig som et Forhandlingsgrundlag end som en endelig Bestemmelse og et endeligt udarbejdet Forslag fra det andet Tings Side. Jeg skal bemærke, at Spørgsmaalet, ikke just om en Tvangsafløsning af Tienden, men derimod om en Tvangsforandring af Ydelsesmaaden fra Ydelse i Korn til Ydelse i Penge, jo flere Gange tidligere har været fremme. I 1888 kom dette Lovforslag her op til os, og der blev nedsat et Udvalg, som naaede til at afgive Betænkning den 24de Marts 1888 kort før Rigsdagens Slutning. Der